



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на регионалното развитие и благоустройството

ЗАПОВЕД

№ РА-02-36 514 / 28.09.2015 г.

На основание чл. 3, ал. 2 и чл. 5, ал. 1, т. 10 от Устройствения правилник на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, приет с Постановление № 388 на Министерския съвет от 10 декември 2014 г. (обн. ДВ, бр. 102 от 12.12.2014 г.) за приемане на Устройствения правилник на МРРБ, на основание чл. 28, ал. 7 и във връзка с чл. 3, т. 2 от Постановление № 107 на Министерския съвет от 20.05.2014 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съ-финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, заповед № РД-14-1091/17.11.2014 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството, и във връзка с процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG16RFOP001-1.001-039 ”Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020”

НАРЕЖДАМ:

1. Изменям Насоките за кандидатстване и приложенията към тях по процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: **BG16RFOP001-1.001-039 ”Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020”** по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020 г., както следва:

I. Изменение на Насоките за кандидатстване:

I.1. В т. 5.1. „Правила по отношение на проекти, генериращи нетни приходи“ в края на каре „Важно“ на стр. 23-24 *се добавя текст:* „... по отношение на

обектите, за които е налице компенсация за услуга от общ икономически интерес“.

I.2. В т. 5.2.1 „Общи положения“ на стр. 25 *се добавя текст*: „Предоставянето на държавна/минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавните/минималните помощи, представлява неправомерна държавна помощ/незаконосъобразна минимална помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване от получателя на помощта. Отговорността за възстановяването на такива помощи е на администратора на помощта.“

I.3. В т. 5.2.2 „Приложими правила за държавни помощи по инвестиционни приоритети“ се правят следните промени:

- На стр. 26 по отношение на интервенциите за енергийна ефективност в административни сгради *се добавя текст*: „При неизпълнение на тези условия безмъзмедна финансова помощ може да се предостави единствено под формата на минимална помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) №1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта de minimis (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.), съгласно който максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро. Администратор на схемата за минимална помощ е УО на ОПРР.“
- На стр. 26 *се заличава текстът*: „В случаите, в които община или държавна институция са собственици на самостоятелни обекти в сграда, обект на интервенция, които се използват единствено и само за жилищни нужди, хипотеза на предоставяне на държавна помощ не възниква, ако не се реализират приходи от ползването на сградата – обект на интервенция. В този случай липсва икономическа дейност, поради което лицата, които управляват и/или ползват такива сгради не се считат за получатели на държавна и/или минимална помощ (помощ “de minimis”)“
- На стр. 26 *се заличава текстът*: „В случаите, в които община или държавна институция са собственици на самостоятелни обекти в сграда, обект на интервенция, които се използват единствено и само за жилищни

нужди, същите не се считат за получатели на държавна и/или минимална помощ (помощ “de minimis”);

- На стр. 26 изречението „В тези случаи мярката следва да се реализира съгласно схема за минимална помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) №1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта de minimis (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.).“ *се допълва с текста* „съгласно който максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро“;
- На стр. 27 в първия параграф на т. „I.Мерки, които не представляват държавна помощ“ *се добавя текст:* „Инфраструктурата се използва по неикономически начин, когато общината не реализира приходи от управлението или ползването ѝ, или ако реализира приходи от тази инфраструктура, те са в резултат на дейност, която е неделима и спомагателна спрямо от неикономическата. Такива са например приходите от ползване на части от тротоари, алеи и пешеходни зони за търговска дейност или приходите от такси за паркиране на места/зони за паркиране по уличното платно, тротоарите и други част от общата транспортна инфраструктура, чието основно предназначение не е за паркиране.“
- На стр. 28 в третия булет в скобите *се добавя текст* „ако в следствие те биват отдавани за ползване въз основа на открита, прозрачна, недискриминационна и безусловна процедура“;
- На ст. 28 наименованието на група II „Мерки за помощ, които представляват услуги от общ икономически интерес“ *се променя така* „Мерки за помощ, които представляват услуги от общ икономически интерес в съответствие с Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт“;
- На стр. 28 *отпада* първото изречение от т. II: „Тези мерки следва да бъдат изпълнявани в съответствие с Регламент (ЕО) 1370/2007 относно



обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт“;

- На стр. 28-29 *отпада група III „Мерки за помощ, които попадат в хипотезите на групово освобождаване съответствие с чл. 56 от Регламент (ЕС) 651/2014“ и отпадат всички свързани с нея текстове.*
- На стр. 28-29 се създава нова група III „Други мерки за помощ, които представляват услуги от общ икономически интерес (УОИИ)“ и *се добавя текст:*

„Отпусканите по ОПРР средства могат да представляват държавна помощ в случай че активите се ползват по икономически начин. Инфраструктурата се използва по икономически начин, ако общината директно реализира приходи от обекти – части на инфраструктурата, за които има либерализиран пазар, както и в случаите, в които инфраструктурата е предоставена за управление на стопански субекти, различни от общината, включително общинско предприятие.

В случая, в който финансирането представлява компенсация за осъществяване на УОИИ, ако общината извършва дейността по управление на инфраструктура директно, администратор на помощ се явява УО на ОПРР. Ако дейността се извършва от общинско предприятие или търговско дружество, общината се явява администратор на помощ с всички произтичащи от това задължения, и по-специално задължението да спазва условията за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия.

В рамките на инвестиционен приоритет „Интегриран градски транспорт“ мерки от тази група са мерките по изграждане/реконструкция/рехабилитация на паркинги, които се ползват срещу заплащане. Те са определени като услуга от обществен интерес в Закона за публично-частното партньорство.

Следва да се има предвид, че независимо от наименованието на инвестиционния приоритет „Интегриран градски транспорт“, като част от него се финансират и мерки, които представляват **инвестиции в елементи на градската среда**, а не на транспортната инфраструктура (типичен пример са паркингите, които не са обособени части от пътното платно). В тази връзка такива мерки са допустими за финансиране с безвъзмездна финансова помощ по ОПРР само ако попадат в една от двете хипотези по-долу:

III.1. УОИИ в съответствие с Регламент 360/2012 относно прилагане на чл. 107 и 108 от ДФЕС към минимална помощ за предприятия, предоставящи УОИИ

Мярката е съвместима с правилата за минимална помощ за предприятия, които предоставят УОИИ, когато:

- Дейността е възложена като услуга от общ икономически интерес;
- Финансирането по настоящата процедура е единствената компенсация, която бенефициентът е получавал за изпълнението на същата услуга, т.е. не са изплащани други компенсации при условията на делото Алтмарк или по Решението на ЕК 2012/21/ЕС

- Помощта de minimis, предоставяна на едно и също предприятие, осъществяващо услуги от общ икономически интерес, (краен получател на помощта), съгласно Акта на възлагане, не надхвърля 500 000 евро за период от три данъчни години.

Ако проектът попада под режим на държавна помощ de minimis, съгласно Регламент 360/2012, мярката е съвместима с приложимия режим за държавна помощ, съответно е освободена от изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 от ДФЕС.

III.2. УОИИ в съответствие с Решението на Комисията 2012/21/ЕС

Проектното предложение трябва да отговаря на следните основни критерии:

- Финансирането да не надвишава 15 млн. евро;
- Дейността по изпълнение на услуга от общ интерес трябва да е възложена чрез съответен акт на възлагане, в който се съдържа позоваване на Решението на Комисията 2012/21/ЕС. Акт на възлагане може да бъде нормативен акт, включително на Общинския съвет, решение, договор или друг подобен, който има съдържанието и реквизитите, определени в Решението на ЕК 2012/21/ЕС.
- Срокът на възлагане не трябва да надвишава 10 години, освен ако инвестициите не са в такъв размер, че да изискват период на амортизация по-дълъг от 10 години.
- Размерът на компенсацията не надвишава това, което е необходимо за покриване на нетния разход, направен при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба. Разумна печалба“ означава процента на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска. Размерът на компенсацията се установява чрез представяне на финансов анализ, от който може да се установи как са определени разходите, въз основа на какви цени са прогнозирани приходите /т.е. дали съответстват на пазарните/, какъв процент на печалба е възприет от предприятието и нейното съответствие със средната за сектора.

Подробни указания за проверка на съответствието с Решението на Комисията 2012/21/ЕС са включени в **Приложение О2 „Указания за оценка на съответствието на проектните приложения с приложимия режим по държавни помощи по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020“.**

Мерките от група II и III на стойност до 200 хил. евро биха могли да се реализират и под формата на минимална помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) №1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта de minimis (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.).“

- На стр. 30 по отношение на мерките по инвестиционен приоритет „Градска среда“ *наименованието на група II се изменя така:* „Мерки за



помощ, които представляват УОИИ в съответствие с Регламент 360/2012 или Решение на ЕК 2012/21/ЕС“;

- На стр. 30 по отношение на инвестиционен приоритет „Градска среда“ текстът към група II Мерки, които не представляват държавна помощ се допълва със следното: „Инфраструктурата се използва по неикономически начин, когато общината не реализира приходи от управлението или ползването ѝ, или ако реализира приходи от тази инфраструктура, те са в резултат на дейност, която е неделима и спомагателна спрямо от неикономическата. Такива са например приходите от ползване на части от тротоари, алеи и пешеходни зони за търговска дейност или приходите от такси за паркиране на места/зони за паркиране по уличното платно, тротоарите и други част от общата транспортна инфраструктура, чието основно предназначение не е за паркиране.“
- На стр. 31 от първото изречение „В тази група попадат мерки за изграждане/реконструкция/рехабилитация на инфраструктура, която се експлоатира по икономически начин чрез общинско дружество.“ *отпада текстът* „чрез общинско дружество“, *а след него се добавя текст:* „В рамките на инвестиционен приоритет „Градска среда“ такава инфраструктура са паркингите, ползвани срещу заплащане. Ако те се управляват директно от общината, то администратор на държавна помощ се явява УО на ОПРР.“
- В същия параграф изречението „Ако инфраструктурата се управлява от общинско дружество, общините се явяват администратори на държавна помощ по отношение на съответните предприятия и за този вид помощ важи посоченото за мерките от група III в рамките на инвестиционен приоритет 2 „Интегриран градски транспорт“ *се изменя така:* „Ако инфраструктурата се управлява от общинско дружество, общинско предприятие или трето лице, общините се явяват администратори на държавна помощ по отношение на съответните предприятия. За този вид помощ важи посоченото за мерките от група III в рамките на инвестиционен приоритет 2 „Интегриран градски транспорт“.
- На стр. 31 по отношение на мерките от група II на стойност до 200 хил. евро *се добавя текст:* „В този случай максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също

предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро“.

- На стр. 31 второто изречение от текстът към група II: „По отношение на този тип социална инфраструктура общините бенефициенти действат в качеството си на публични органи, изпълнявайки възложените им по закон задължения, а именно провеждането на социалната политика на местно ниво.“ *се изменя така:* „По отношение на този тип социална инфраструктура общините бенефициенти изпълняват възложените им по закон задължения, а именно провеждането на социалната политика на местно ниво.“
- На стр. 32 текстът „При предоставянето на тази услуга общината изпълнява своите задължения към обществото и, съответно – властническите си функции. Тя действа в качеството си на публичен орган с обществено полезна цел, а именно...“ *се изменя така* „При предоставянето на тази услуга общината изпълнява своите задължения към обществото и осъществява дейност в обществена полза, а именно...“
- На стр. 32 отпада текстът:

„В общия случай при предоставянето на социални жилища на посочените целеви групи общината не би следвало да изпълнява икономическа дейност, поради което мерките не биха попаднали в хипотеза на държавна помощ.

За да се определи доколко финансирането по ОПРР представлява държавна помощ и дали общината се явява администратор на помощ е от значение как функционира системата за предоставяне на този вид услуга на територията на съответната община, например как се управляват социалните жилища, на каква база е определен размерът на наемите и т.н. Тези въпроси са предмет на допълнителен анализ.

Във всички случаи, когато икономическата дейност на общината е неделима от неикономическата, както и ако е незначителна по обхват и стойност спрямо дейността с неикономически характер, то всички дейности, извършвани от общината, се приемат за свързани с упражняването на властническите правомощия на общината като орган на публичната власт. Поради това за нея може да се приеме, че е извън обхвата на понятието за предприятие по смисъла на режима за държавните и минималните помощи, и тя се счита за субект, към който не са приложими правилата за държавните и минималните помощи. Ако, обаче, социалните жилища, предмет на интервенция, се управляват или се предвижда да се управляват/експлоатират от общинско дружество, инвестициите представляват държавна помощ и общината се явява администратор на помощ по отношение на дружеството.“

- На стр. 32 се добавя текст:



„Съгласно практиката на ЕК, дейността по социално настаняване представлява услуга от общ икономически интерес (УОИИ). Услугите по социално настаняване са посочени в приложното поле на Решението на Комисията от 20 декември 2011 г. – чл. 2, параграф 1, б. „в“. В тази връзка, за да бъде безмездната финансова помощ за тази дейност съвместима с правилата за държавни помощи, трябва да са изпълнени изискванията за компенсации за осъществяване на УОИИ, посочени в Решението.

По отношение на дейностите по осигуряване на социални жилища, проектното предложение трябва да отговаря на същите критерии, които са приложими към мерките от група III, представляващи УОИИ по ИП „Градски транспорт“, описани по-горе – **Мерки за помощ УОИИ в съответствие с Регламент 360/2012 и Компенсации за УОИИ съгласно Решение на ЕК 2012/21/ЕС.**

Следва да се има предвид, че за да се гарантира съответствие с изискванията на Решението на ЕК 2012/21/ЕС е необходимо общините бенефициенти да предприемат **предварително** на местно ниво мерки за определяне на услугите по предоставяне на социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, като социална услуга, част от политиката по социално включване на общината, в съответствие с изискванията към мерките по настоящата процедура. Това може да стане чрез приемането на съответни наредби на общинските съвети, които да регламентират начина на предоставяне на услугата и съответните изисквания, както и начина на определяне на размера на компенсацията (включително наемите, които се плащат от ползвателите). Наредбите следва да регламентират реда за стопанисване, финансиране, настаняване, ползване, мониторинг и контрол на социалното жилище, което освен настаняване осигурява и мерки за социално приобщаване на ползвателите (образование, заетост, обучение, здравеопазване и др.) и да са изготвени в пълно съответствие с изискванията на Решение на ЕК 2012/21/ЕС.

Социалните жилища, финансирани по ОПРР, следва да бъдат разграничени от общия общински жилищен фонд, като подходът при определянето на наема на социалните жилища (в случай че се заплаща такъв) следва да бъде различен и да се базира на принципа за осигуряване на достъп до жилище на най-крайно нуждаещи се социални групи на социално приемлива цена, което позволява освен ползване на социално жилище и задоволяване на всички останали битови потребности на лицата.“

– На стр. 32 след каре „Важно“ се добавя текст:

„Изпълнението на посоченото условие гарантира, че в размера на компенсацията са включени само нетните разходи за осъществяване на дейността.

В случая, в който финансирането представлява компенсация за осъществяване на УОИИ, ако общината извършва дейността по предоставяне на социални жилища директно, администратор на помощ се явява УО на ОПРР. Ако дейността се извършва от общинско предприятие или търговско дружество, общината се явява администратор на помощ с всички произтичащи от това задължения, и по-специално задължението да спази условията за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия.“

I.4. В т. 5.4.6. „Допустими дейности“ по отношение на инвестиционен приоритет „Социална инфраструктура“ на стр. 54, в края на каре „Задължителни условия за дейностите, свързани със социални жилища“ се добавя следния текст:

„Общините бенефициенти по настоящата схема следва да разработят образец на договор предоставяне за ползване на социално жилище, където да се регламентират всички конкретните права и задължения, които ще поемат настанените в социалните жилища, като допълнително се въведат специални клаузи във връзка със „социалния пакет“, който ще им бъде предоставен, съгласно конкретните им нужди – в договора за наем да има включена «социална клауза», обвързана с ползването на социалното жилище. Договорът следва да бъде сключен на основание на конкретната наредба на общинския съвет за регламентиране на социалните жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, като социална услуга, част от политиката по социално включване на общината, в съответствие с изискванията към мерките по настоящата процедура (както е описано в т. 5.2.2., ИП „Социална инфраструктура“).

ВАЖНО: Наредбата на общинския съвет за социалните жилища, финансирани по ОПРР, следва да бъде разработена и приета преди подаване на проектното предложение.

В договорните взаимоотношения с ползвателите на социалния жилищен фонд е необходимо да бъдат заложили като минимум изисквания за следното:

- посещение на образователна институция от децата в училищна възраст;
- включване на безработните в образователно-квалификационните програми, както и в програми за осигуряване на заетост, предложени от общината;
- включване в програми за социална интеграция;
- лицата да имат избран личен лекар, да се задължат родителите да водят децата си на задължителните имунизации и проверка на здравния им статус;
- мерки за десегрегация и други.

В образца на договора следва да се определят възможните ситуации, при които се прекратява договорът за наем на социалното жилище (регулярно неплащане на наема, неучастие в предложените програми по социалните мерки, др.).

В образца на договора следва да се заложи и максимален период за ползване на социалното жилище **от 3 години**, с оглед осигуряване на достатъчен период от време за социализация и интеграция на уязвимите групи и задоволяване на потребностите им от подслон и социално включване.“

I.5. В списъка с приложенията на стр. 71 се добавят:

ПРИЛОЖЕНИЕ В5: Декларация от кмета на общината за извършена проверка за наличие на стопанска дейност в сградите-обекти на интервенция

ПРИЛОЖЕНИЕ В6: Декларация от собственика на обекта за минимални и държавни помощи (Съвпада с Приложение № 1 към договора между общината и Сдружението



на собствениците (приложение № 11) в случай на обекти на интервенция - многофамилни жилищни сгради)

ПРИЛОЖЕНИЕ В7: Анализ на приходите и разходите за административната сграда (попълва се само в случай на наличие на стопанска дейност)

ПРИЛОЖЕНИЕ В8: Декларация за липса на друга компенсация за същата услуга от общ икономически интерес (попълва се само в случай на минимална помощ по Регламент (ЕС) 360/2012

II. Добавят се нови приложения съгласно т. I.5 от настоящата заповед.

III. Промени в Приложение А2 „Образец на Формуляр за проектно предложение“:

III.1. Добавя се нов бюджетен раздел VI. НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ (стр.10 от бюджета);

III.2. Добавя се ново поле в т. 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение (стр.15 от т.11) - за описание на обектите на интервенция във връзка с приложимите правила по държавните помощи.

IV. Промени в Приложение Н „Указания за изпълнение на проекти за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради по Инвестиционен приоритет „Енергийна ефективност в административни и жилищни сгради” на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020“:

Към Приложение 1 „Условия за предоставяне на минимални помощи при изпълнение на проекти за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради, финансирани по Инвестиционен приоритет 1 „Енергийна ефективност в административни и жилищни сгради” на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020“ *се добавя ново приложение 1.3 „Ред за изчисляване на разходите“*

V. Промени в Приложение О 1 „Приложими режими по държавни помощи при предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020“:

В т. 4 „Индикатори за наличие на държавна помощ“, *в трето тире се заличава текстът*: „по смисъла на Съобщение от Комисията Проект на известие на Комисията за понятието за държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС“.

VI. Промени в Приложение О 2 „Указания за оценка на съответствието на проектните приложения с приложимия режим по държавни помощи по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020“: *изменя се съдържанието на текстовете в приложението.*

2. Документите по т. 1 да се въведат в информационната система ИСУН 2020 и да се публикуват на интернет-страницата на ОПРР www.bgregio.eu, на интернет-страницата на МРРБ – www.mrrb.government.bg, както и да се предоставят за публикуване на Единния информационен портал www.eufunds.bg.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на г-жа Ася Станкова, и. д. главен директор на Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“.

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР И

РЪКОВОДИТЕЛ НА УО НА ОПРР:

ДЕНИЦА НИКОЛОВА



